

Riittamajja von Weissenberg-Hartiala
13.1.2014

Arvoisat kunniajäsenemme valtioneuvos Riitta Uosukainen ja professori Raija Sollamo, hyvät seminaarin esitelmäitsijät ja seminaarivieraat. Sain kunnian avata tilaisuutemme liiton puolesta ja toivottaa teidät kaikki lämpimästi tervetulleiksi. Jag fick äran att öppna denna tillställning på förbundets vägnar och hälsa våra ärade hedersgäster samt alla seminariedeltagare hjärtligt välkomna!

Suomen Akateemisten Naisten Liitto – Finlands Kvinnliga Akademikers Förbund ry. saavutti yhdeksänkymmenen vuoden korkean iän vuonna 2012. Perustajajäseninä vuonna 1922 oli sekä suomen- että ruotsinkielisiä akateemisen koulutuksen saaneita naisia. Vuonna 1927 he jakaantuivat kahteen erilliseen suomen- ja ruotsinkieliseen paikallisyhdistykseen, jolloin luotiin perusta liiton laajenemiselle. Jäsenmäärän kasvaessa uusia paikallisyhdistyksiä perustettiin eri puolille maata ja enimmillään paikallisyhdistyksiä on ollut 35, henkilöjäseniä yhteensä noin 2400. Määrät ovat vaihdelleet, yhdistyksiä on lopettanut toimintansa, uusia on perustettu ja siten myös henkilöjäsenmäärä heilahdellut. Suomen liiton järjestäessä kansainvälisen liiton IFUW:n konferenssin 1959 ja 1989 jäseniä tuli runsaasti lisää, kun taas merkittävän kadon yhdistystoiminnassa ylimalkaan maassa aiheutti 1990-luvun alun lamakausi. Kansainvälisen liiton jäseneksi Suomen liitto hyväksyttiin perustamisvuonaan 1922 Pariisin konferenssissa, ja jo Kristianiassa 1924 pidettyyn konferenssiin osallistui Suomesta kymmenen jäsentä.

Under åren 2000-2003 fanns det i förbundet 4 svenskspråkiga föreningar. Tack vare docent överläkare Ritva Tammivaaras prestation grundades det en förening på Åland. - Verksamheten behöver dock alltid någon eller flera eldsjälur som ser till att lågan orkar brinna. Då Ritva Tammivaara var tvungen att lämna sin tjänst i Mariehamn förlorade småningom intresset i den åländska föreningen även om att Åland hade representant i centralstyrelsen.

Det har under alla år varit en hederssak för Förbundet att det i centralstyrelsen är de båda språkgrupperna presenterade. I stadgarna har de svenskspråkiga medlemmarnas ställning värnats om, dvs. någon av ordföranden skall väljas från de svenskspråkiga föreningarna.

Liitollemme on ollut tunnusomaista julkaista kirjoja. Painettuja teoksia arvelen olevan tähän mennessä lähes kymmenkunta. Niiden lisäksi on useita historiikinomaisia lyhyempiä katsauksia toiminnasta tai johonkin toiminnan haaraan liittyen, kuten mm. kansainväliseen toimintaan.

Vuonna 2005 keskusteltiin keskushallituksessa ensimmäisen kerran mahdollisuudesta saada aikaan laajempi teos, jossa asiantuntijavoimin oman järjestömme toimintaa tarkastellaan osana suomalaisen naisasiatyön kokonaisuutta. Myöhemmin työn käynnistämiseksi hallitus nimesi historiatoimikunnan, joka vuonna 2009 päätyi ehdottamaan hallitukselle teoksen kirjoittajaksi filosofiantohtori Maritta Pohlsia. Kirjoitussopimus hänen kanssaan solmittiin vuoden 2009 lopusta. Tavoitteena oli teoksen julkaiseminen 90-vuotisjuhlavuonna 2012. Koska kuitenkin järjestömme taloudellinen liikkumatila eri syistä on kapea, jouduimme kirjoitustyöhön anomaan apurahatukea, jota suureksi iloksemme ja kirjoitustyön toteutumisen takeeksi saimme Jenny ja Antti Wihurin rahastolta, Alfred Kordelinin Säätiöltä ja Svenska Kulturfondenilta.

Kirjoitustyö edistyi rahoituksen järjestymisen rytmissä, joten alkuperäistä aikataulutavoitetta jouduttiin siirtämään. Viimeistely ja valokuvien etsintä oli myös ”haasteellista”, joten käsikirjoitus saatiin jätettyä kilpailutuksen tuloksena valikoituneen Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kustantamoon elo-syyskuun vaihteessa 2013 ja teos saatiin painosta marraskuun alkupäivinä.

Svenska Kulturfondens stipendium garanterade att doktor Pohls fick möjligheten att bekanta sig med de svenska föreningarnas verksamhet mera ingående och i synnerhet möjliggjorde även skrivarbetet angående den delen av texten. De svenska föreningarnas verksamhet behandlas både omfattande och förtjänstfullt vilket jag hoppas är både till glädje och nytta för läsarna. Tyvärr var det inte av olika skäl möjligt att få ett svenskspråkigt avsnitt till texten men det är att hoppas att vi inom en när framtid kan prestera ett särtryck på svenska och eventuellt engelska.

Kädessämme on nyt liittomme monipuolinen historiateos perustamisesta nykypäivään. On sykähdyttävää tutustua 1800-luvun loppupuolen ja 1900-luvun alun lahjakkaisiin ja tarmokkaisiin, akateemista koulutusta tavoitelleihin naisiin, jotka vähitellen avasivat itselleen tien opiskelumahdollisuuksiin, tutkintoihin, virkoihin ja tasaveroiseen asemaan yhteiskunnassa. On erinomaisen kiinnostavaa saada ansioituneen historian tutkijan luoma kokonaiskuva järjestömme toiminnasta hamasta alusta nykyaikaan. Näkemyksien ja tietojen keräämiseksi ovat myös paikallisyhdistysten jäsenet lähettäneet sekä kirjallista tietoa että valokuvia. Valokuvia on myös saatu edesmenneitten jäsenten sukulaisilta.

Saanan historiatoimikunnan puheenjohtajan ominaisuudessa käytän tilaisuutta hyväkseni ja esittää sydämelliset kiitokset teoksen kirjoittajalle filosofiantohtori Maritta Pohlsille.

Kiitän myös asiantuntemuksensa teoksen toteutumisen tueksi antaneita historiatoimikunnan jäseniä professori Marjatta Hietalaa, professori Aura Korppi-Tommolaa ja pitkäaikaista järjestön jäsentä, historianlehtori Pirkko-Liisa Enäjärvi-Jantusta. Työ edellytti mm. kaikkiaan satojen käsikirjoitusliuskojen lukemista.

Osoitan kiitollisuuteni myös Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralle ja kustannuspäällikkö Rauno Endénille, jonka turvallisessa ohjauksessa käsikirjoitusliuskoista kehkeytyi kaunis historiateoksemme.

Teosta on täällä tänään saatavilla omaksi, ja hyvänä lahja-artikkelina ystäville ja yhteistyökumppaneille.

Vielä kerran tervetuloa, än en gång välkomna!